Аналіз твору «Мартин Боруля»

Сюжет комедії «Мартин Боруля» побудований на дійсних подіях, що трапилися у родині Карпенка-Карого.

Жанр твору «Мартин Боруля» – соціально-психологічна комедія.

Тема твору «Мартин Боруля» – зображення нестримного потягу багатих селян дорівнятися у своєму статусі до міщанства або дворянства.

Головним персонажем твору є Мартина Боруля – заможний селянин. Він – здорова натура, гуманна людина, щира і до певної міри наївна. Численні комічні ситуації, пов’язані з героєм, не викликають антипатії. Адже Мартин не пройдисвіт, а потомственний селянин, який по-людяному ставиться до всіх.

Головна мета Борулі - добитися дворянства, тому і в своїй хаті встановлює *«дворянські порядки»*, що створює глибокі комедійні ситуації. В гонитві за ілюзорним герой губить справжні цінності, вироблені народною мораллю. Сміховинність своїх вчинків Мартин не помічає. Свої плани він розповідає ще на початку п’єси. Він жалкує через те, що ще його батько не подбав про *«гражданську службу»*. Хоче отримати чин та визнання. Своїх дітей він також хоче вивести в люди: *«От сина определив у земський суд, та ще мало знає, не натерся, а, бог дасть, натреться, тоді повіреного не треба – самі всі іски поведем! Коли б ще дочку пристроїть за благородного чоловіка.»*

Комізм ситуації в тому, що Мартин – людина старосвітських звичаїв і виховання. Сім’я його – дружина, син та дочка – також дотримуються старосвітських звичаїв. Боруля скрізь зазнає поразки: сусід-поміщик виграв у нього позов у суді, сина Степана «попросили» з канцелярії, де він працював, наречений Марисі виявився шарлатаном і втік, чому дівчина безмірно рада. Нарешті через одну букву в прізвищі (Боруля – Беруля)рід Мартина не визнали дворянським. Тому він спалює «дворянські» попери в печі. А в останньому монолозі розкриває увесь біль своєї душі *: «Горять червоно, як кров дворянська, горять!...О-о-о!... Тепер ти бидло! Бидло! А Степан теля!(ридає)…Пустіть! Рятуйте бумаги!... Я сам поїду у дворянське собраніє, у сенат поїду…(підбіга до печі.) Згоріли... Тисяча рублів згоріла, половина хазяйства пропала, і все-таки бидло!(Тихо плаче.)»*

Поряд з наївним Мартином драматург змальовує хижака Трандальова. Це – людина без певної професії, якій чужі поняття порядності та гідності. Він прижився біля такого, як дворянин Красовський, і одночасно веде справу Борулі проти Красовського, а справу Красовського проти Борулі. Цей тип - продовження суспільної системи.

Образами дружини, дітей Мартина і наймитів драматург стверджує здорову народну мораль. Вони не цураються тяжкої роботі на землі, шанують народні традиції і звичаї.

В своєму творі Карпенко-Карий стверджує принципи правди, простоти та любові до свого народу. Сміх у п’єсі не нищівний, а аналітичний та співчутливий. Описані події по суті трагічні,проте подані у комічній формі.